

VMDC-monitoring zoonosen en antimicrobiële resistentie bij gezelschapsdieren

Resultaten 'gezelschapsdieren- kijker' 2010-2016

Sinds 2010 wordt bij het Veterinair Microbiologisch Diagnostisch Centrum (VMDC) van de faculteit Diergeneeskunde in opdracht van de Ministeries van Economische Zaken en Volksgezondheid, Welzijn en Sport het vóór- komen van zoonosen en antimicrobiële resistentie bij gezelschapsdieren gemonitord onder de naam 'de gezelschapsdierenkijker'.

AUTEURS **M.A.M. VAN DIJK, E.M. BROENS, J. HORDIJK, E.R. NIJSSE, J.A. WAGENAAR**

De doelstellingen van de monitoring door het VMDC zijn het volgen van trends en het oppikken van ongebruikelijke signalen betreffende zoonosen en antimicrobiële resistentie bij gezelschapsdieren. Signalen betreffende meldings- en aangifteplichtige infectieziekten worden gemeld bij de NVWA.

Voor de monitoring worden twee bronnen gebruikt:

- Meldingen vanuit het veld: de meld- en helpdesk van het VMDC is op werkdagen bereikbaar voor alle (dieren)artsen. Binnen het project bestaat de mogelijkheid vervolgonderzoek in te zetten.
- Informatie uit de routinediagnostiek van het VMDC: op basis van de Emerging Zoonoses Information and Priority (EZIP) lijst en de diagnostische mogelijkheden van het VMDC

worden relevante pathogenen gemonitord. Aanvullend leveren het Universitair Veterinair Diagnostisch Laboratorium (UVDL) en de afdeling pathologie van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) op verzoek relevante gegevens.

Tot slot maakt deelname aan het Signaleringsoverleg Zoonosen (SOZ) deel uit van de monitoring.

MELD- EN HELPDESK

Dat de helpdesk in een behoefte voorziet, blijkt uit het feit dat het aantal consulten is gestegen van 554 in 2013 naar 812 per jaar in 2016 (47 procent toename). Bijna de helft van de consulten is niet gerelateerd aan inzendingen naar het VMDC, wat aangeeft dat er breed signalen uit het veld opgevangen worden. De helpdesk wordt daarbij regelmatig geconsulteerd

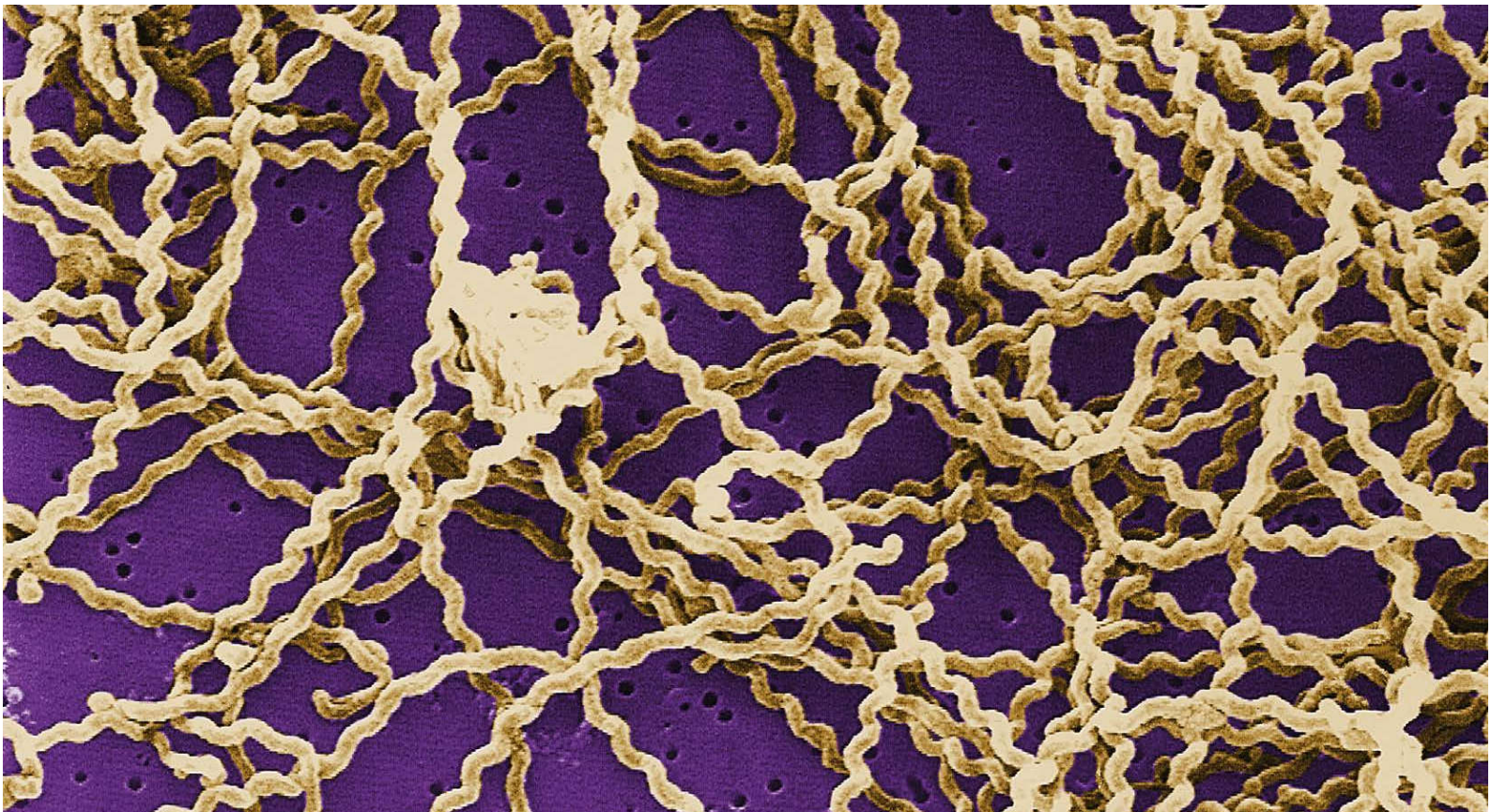
over casuïstiek op het humaan-veterinaire grensvlak.

ZOÖNOSEN

De resultaten van de eerste zeven jaar (2010-2016) monitoring zijn bekend. Analyse van de gegevens toont een stabiel beeld voor veruit het grootste deel van de gemonitorde pathogenen. Enkele relevante signalen worden hieronder uitgelicht.

VERHEFFING LEPTOSPIROSE IN 2014

In het derde kwartaal van 2014 was er een verheffing van het aantal leptospirosepositieve monsters. Deze was duidelijk zichtbaar in de kwartaalcijfers met zeven positieve monsters in het derde kwartaal van 2014, terwijl er in de voorgaande jaren gemiddeld een tot twee monsters positief waren per kwartaal. Door het lage aantal onderzochte monsters was de verheffing niet

Leptospiren. Foto: CDC/Janice Haney Carr

significant ($P > 0,05$) ten opzichte van de voorgaande jaren. Bij melding op het SOZ bleek de verheffing bij honden parallel te lopen aan een verheffing van humane, in Nederland opgelopen, leptospirosegevallen. Het aantal leptospirose-infecties in honden in 2015 ($n=9$; 16%) en 2016 ($n=9$; 16%) was hoger dan in de jaren 2010 tot 2013 (gemiddeld $n=4$; 12%), maar minder hoog dan in 2014 ($n=13$; 24%). De verheffing van leptospirose in 2014 lijkt dan ook gestabiliseerd.

VERHEFFING DERMATOFYTOSE BIJ CAVIA'S IN 2015

In 2015 werd een verheffing gezien van dermatofyrose ten gevolge van dermatofyten uit het *Trichophyton mentagrophytes*-complex bij cavia's. Er was sprake van een significant ($P < 0,05$) hoger percentage positieve monsters in 2015 ten opzichte van 2011 tot 2012 en van een significant ($P < 0,05$) stijgende trend in 2011 tot 2015. Er is een analyse uitgevoerd van alle door het VMDC uitgevoerde schimmelkweken van honden, katten, konijnen en cavia's van 2010 tot en met oktober 2015. Hieruit blijkt dat bij aanvragen voor schimmelkweken van cavia's relatief vaker melding wordt gemaakt van laesies bij gezinsleden en dat deze kweken ook vaker positief zijn

dan bij andere diersoorten. Daarnaast blijkt uit de analyse van deze data dat cavia's vaker drager zijn dan konijnen.

EERSTE CASUÏSTIEKEN CANINE BRUCELLOSE IN 2016

In 2016 diagnosticeerde het VMDC de eerste twee casuïstieken van brucellose bij honden in Nederland. De eerste casus betrof een hond met epididymitis en ascites, waarbij een *Brucella* species-infectie werd gediagnosticeerd. De hond had geen relevante buitenland-anamnese en had nooit gedekt, wel kreeg de hond rauw vleesvoeding. Nadere typering van de stam bij Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) toonde *B. suis* biovar 1 aan. Een nauw verwante stam werd later ook aangetoond in een partij geïmporteerde hazen bij de betreffende voerleverancier. De tweede casus betrof een uit Oost-Europa geïmporteerde hond met discospondylitis, welke ook een *Brucella* species infectie bleek te hebben. Nadere typering van de stam bij het WBVR toonde *B. canis* aan. Na deze eerste *B. canis*-casus zijn meer geïnfecteerde importhonden gediagnosticeerd.

ANTIMICROBIËLE RESISTENTIE

De gezelschapsdierenkijker geeft een uniek inzicht in het vóórkomen van MRSA, MRSP en Extended Spectrum

Beta-lactamase producerende bacteriën (ESBL's) bij gezelschapsdieren. Inmiddels zijn genoeg gegevens verzameld om trends te kunnen volgen. Voor ESBL's is een dalende trend zichtbaar. Uit flankerend onderzoek is gebleken dat ESBL's weinig voorkomen in de ontlasting van katten, maar juist vaak in de ontlasting van honden in Nederland.

Uit de cijfers blijkt verder dat MRSA bij gezelschapsdieren zeer weinig voorkomt. MRSP wordt vaker gezien, maar toont een stabiel beeld. De stijging in 2012 werd veroorzaakt door een tijdelijke toename van het aantal aangevraagde screenings (gevoeligere detectiemethode).

OPROEP

Aarzel niet om bij te dragen aan de monitoring door bij vragen of verdenkingen contact op te nemen met de meld- en helpdesk van de gezelschapsdierenkijker via het VMDC: 030-2531242 (op werkdagen van 8.30-17.00 uur).

Dit artikel moest voor publicatie worden ingekort. U vindt de volledige tekst, met literatuurverwijzingen en figuren, op de TvD-pagina van de KNMvD-site.